केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
संसद के अधिनियम द्वारा स्थापित
(पूर्व में राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, मानित विश्वविद्यालय)
शिक्षा मन्त्रालय, भारत सरकार के अधीन
56-57, संस्थानिक क्षेत्र, जनकपुरी, नई दिल्ली - 110058

Central Sanskrit University
Established by an Act of Parliament
(Formerly Rashtriya Sanskrit Sansthan, Deemed to be University)
Under Ministry of Education, Govt. of India
56-57, Institutional Area, Janakpuri, New Delhi - 110058

D. No.-K.S.V.V.L.P. 140
Dated 23/05/2023

के.सं.वि./प्रका.एवं.कार्य./संक्षेपग्रन्थ/2023-24/133

16-05-2023

सेवायाम्

निदेशक, केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
लखनऊ परिसर, विशाल खण्ड, 4-गोमती नगर, लखनऊ-226010 (उ.प्र.)

मान्याः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः विविधेषु ज्ञानविज्ञानविषयविशेषेषु सरलसंस्कृतेन युवसंस्कृतलेखकैः लिखितान् लघुग्रन्थान् प्रकाशयितुम् अभिलषति। विश्वविद्यालयस्यास्य कुलपतीनाम् आचार्य श्रीनिवासवरखेडीवर्याणां मार्गदर्शने अस्याः अभिनवग्रन्थमालिकायाः लोकार्पणं "सङ्क्षेपग्रन्थहारः" नाम्ना समजनि। अधुना भवतां परिसरीयाः/महाविद्यालयीयाः युवानः विद्वांसः (उत्सुकाः शोधार्थिनः अपि) विश्वविद्यालयस्य प्रकाशनविभागेन प्रकटीकृतं एतद्विषयकं विज्ञापनं नवनियमावलिञ्च दृष्टुं सावधौ आवेदयितुं च प्रेरणीयाः सन्ति। शैक्षिकगुणोत्कर्षवर्षाचरणावसरे (2023-24) परिसरीयैः युवलेखकैः लिखितानां लघुग्रन्थानां लोकार्पणं भविष्यति। अस्मिन् कर्मणि भवतां परिपूर्णं सहयोगं सस्नेहम् अभिलषामः।

संलग्नं विज्ञापनपुटकम् (नियमावलिः) अवलोकनीयम्।

धन्यवादाः

भवदीयः

(गणेश ति. पण्डितः)
सहायकनिदेशकः (प्रकाशनं एवं कार्यक्रमश्च)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
जनकपुरी, नवदेहली

सरलसंस्कृतेन
सङ्क्षेपग्रन्थहारः (सङ्ग्रहः)

सम्पर्कः:- +91 9449103568 अणुसङ्केतः res-pub@csu.co.in जालपुटम्-https://csu.co.in/samgrahah/

===

नियमावलिः*

सामान्यानियमाः -

1. नामूलं लिख्यते किंचित् नानपेक्षितमुच्यते इति भावः लेखके स्यात्।
2. लेखकेन बौद्धिकश्रममात्रं करणीयम्। मुद्रणप्रकाशनादीनां व्ययं विश्वविद्यालयः एव वहति।
3. पुस्तकस्थपङ्क्तयः / जालपुटस्थानि वाक्यानि वा यथावत् नैव योजनीयानि/ स्थापनीयानि। अनुकृतिः न अनुमन्यते।
4. ग्रन्थस्य अन्ते परिशीलितग्रन्थानां जालस्थानानां च वस्तुनिष्ठसूची योजनीया ।
5. अपूर्णः प्रागेव प्रकाशितः विषयः पुनः नैव स्वीकर्तव्यः।
6. भाषा सरला सामान्यजनसुबोधा शुद्धा च भवेत् ।
7. ग्रन्थः सङ्ग्रहात्मकः सर्जनात्मकः सरलसंस्कृतेन च लिखितः भवेदेव।

===

१. योजनापरिचयः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य प्रकाशनविभागेन विभिन्नाः विशिष्टाः नव्याश्च प्रकाशनयोजनाः माननीयकुलपतीनां संसूचनानुगुणं समारभ्यन्ते। तत्र ' सङ्क्षेपग्रन्थहारः - सङ्ग्रहः ' इति संस्कृतवाङ्मयप्रवेशयोग्या निर्दिष्टसमयसाध्या योजना अपि अन्यतमा । ' सरलसंस्कृतेन सङ्क्षेपग्रन्थहारः - सङ्ग्रहः ' इत्यस्याः योजनायाः उद्देश्यं वर्तते यत् लब्धावसाराः बालाः सङ्ग्रहेण सरलशैल्या च युवसंस्कृतलेखकैः सरलसंस्कृतेन लिखितानां विभिन्नतत्त्वविषयकाणां लघ्वाकारकग्रन्थानां (4 ×7) पठनपुरस्सरं संस्कृतवाङ्मये प्रवेष्टुं समुत्सुकाः भवेयुः इति।

२. लेखकः कः भवितुमर्हति?

- प्राध्यापकाः (आचार्य-सहाचार्य-सहायकाचार्यादयः)
- शोधच्छात्रः
- संस्कृतकार्यकर्तारः
- वरिष्ठच्छात्राः

३. कालावधिः प्रक्रिया च

• आन् लाइन्- आवेदनप्रारम्भः-	26.01.2023
• आन् लाइन्-आवेदनम्--	आवर्षम्
• लेखकानां कृते निर्देशः आन् लाइन्-उपवेशनम्	01.05.2023
• प्रारूपप्रेषणम् (Book Module for review)	20.05.2023 (लिंक मेलमाध्यमेन यथासमयं प्रेष्यते।)
• लेखनार्थमनुमतिप्रदानम्-	30.05.2023
• ग्रन्थलेखनम्-	01.06.2023-30.07.2023
• सम्पादनम्/प्रकाशनम्-	01.8.2023-31.08.2023
• ग्रन्थस्वीकरणम्-	31.09.2023

ग्रन्थलेखनमनेन प्रकारेण भवेत्

- प्रकृतग्रन्थशीर्षकस्य अर्थः , व्युत्पत्तिः, निर्वचनम् , परिभाषाः च
- विषयस्य पीठिका महत्वं च
- भेदाः, गुणलक्षणानि
- महत्वं सामयिकोपयोगिता च
- विषयविशेषे अग्रिमाध्ययनस्थानानि उपसंहारश्च
- परिशीलितग्रन्थसूची जालस्थानसूची

४. कीदृशी भाषा

- भाषा सरला सामान्यजनसुबोधा शुद्धा च भवेत् ।

५. प्रबन्धस्य सामान्यतः स्वरूपम्

एतत्कार्यसम्पादनाय संस्कृतवाङ्मयस्य विभिन्नानि विद्यास्थानानि लेखकानां सौकर्याय प्रकल्पितानि सन्ति।लेखनोट्टङ्कनादिकं कृत्वा त्रुटिसंशोधनं च सम्पाद्य लेखकाः word file रूपेण लिखितसामग्रीं मुख्यालयस्य प्रकाशनविभागं प्रति प्रेषयेयुः । ७० तः १०० पुटात्मकस्य लघुग्रन्थस्य पुस्तकस्य वा परिकल्पनं कृत्वा (4×7) मानकस्वरूपमवगम्य यथाशीघ्रं स्वाभीष्टात् विद्यास्थानात् एकं विषयं चित्वा पुस्तकं विलिख्य उट्टङ्कनादिकं कृत्वैव प्रेषयेयुः।

• ग्रन्थस्य आकारः	4X7 (लघ्वाकारकः ग्रन्थः)
• पुटानि	70-100
• Font Type	Unicode
• Font	Mangal/Sanskrit Text/Kokila/Arial Unicode MS
• Font Size	12 (Title-16, Sub-Title-14)
• Line Spacing	1.5
• File Type	Word file

- Reference Style APA/MLA/Chicago

६. शोधनं सम्पादनं च

- प्रधानसम्पादकः- माननीयाः कुलपतयः
- तैः अनुमोदिताः सम्पादनं करिष्यन्ति।

७. मानदेयम्

- कार्यक्रमप्रकाशनविभागात् समीक्षणात् परं संशोधितस्य/परिष्कृतस्य ग्रन्थस्य कृते समुचितं मानदेयम् अपि दीयते।
- प्रकाशनानन्तरं ग्रन्थस्य सम्मानप्रतयः अपि दीयन्ते।

८. प्रकाशनाय सिद्धता

लिखितसामग्र्याः भाषा शैली प्रस्तुतीकरणम् उपादेयता आकर्षकता इत्यादिकं समीक्षकसमितिः परिशीलयति। ततः अनुमोदितानामेव प्रकाशनं विश्वविद्यालयस्य पक्षतः भविष्यति। सर्वाधिकारः विश्वविद्यालयस्य एव भवति इति लेखकैः विज्ञेयम् ।

- मुद्रणं प्रकाशनं लोकार्पणादिभिः सम्बद्धः सर्वाधिकारः विश्वविद्यालयस्यैव भविष्यति।
- विश्वविद्यालयनियमानुगुणं प्रकाश्यते

९. आन्-लाइन् आवेदनम्

- आनलाइन- अधिसूचनानुगुणम् आवर्षम् आवेदनं विधेयम्।

१०. विषयसूची (केवलं दिग्दर्शनाय। विज्ञानादिसम्बद्धाः विषया अपि स्वीकर्तुं शक्याः।)

- वेद-वेदाङ्गपरिचयः
- शिक्षा
- व्याकरणम्
- छन्दः
- निरुक्तम्
- ज्यौतिषम्
- कल्पः
- सर्वदर्शनम् (सामान्यपरिचयः)
- साङ्ख्यदर्शनम् - प्रकृतिः, पुरुषः , पञ्चविंशतितत्त्वानि।
- योगदर्शनम् (यमनियमादिषु एकैकः कोऽपि अभीष्टः)
- वैशेषिकदर्शनम् - पदार्थाः, प्रमाणानि , हेत्वाभासः , काणादं पाणिनीयं च , सूत्रम्, वार्तिकम् , भाष्यम् , शाब्दबोधः।

- न्यायदर्शनम् - पञ्चावयवम् , ईश्वरः, उदयनः , गदाधरः , गङ्गेशः पदार्थाः, प्रमाणानि , हेत्वाभासः , अनुमानम् , सूत्रम्, वार्तिकम् , भाष्यम् , शाब्दबोधः , प्रथमान्तार्थः इत्यादयः।
- पूर्वमीमांसा - स्वर्गः , मोक्षः , अपौरुषेयं वाक्यम् , भावना , धर्मः , यागः , कर्ममीमांसा
- उत्तरमीमांसा - ज्ञानम् , मोक्षः , आत्मा , प्रकृतिः, मायावादः , जीवः , जगत्, भक्तिः , कर्ममार्गः, उपनिषत्, ब्रह्मसूत्राणि, भाष्यम्, वार्तिकम्।
- नास्तिकदर्शनानि - चार्वाकवादः, बौद्धवादः , जैनवादः, संसारः, सुखम् , दुःखम्
- ज्योतिश्शास्त्रम् - पञ्चाङ्गपरिचयः , पञ्चाङ्गनिर्माणविधिः, दशा , गोचरफलम् , संस्कारमुहूर्तः , अधिमासः , क्षयमासः , गृहवास्तु , तारानुकूलविचारः , प्रश्नशास्त्रपरिचयः, ग्रहणम् इत्यादयः।
- साहित्यम् - काव्यम् , ध्वनिः , शब्दालङ्कारः , अर्थालङ्कारः , कालिदासः, नाटकम् , रूपकाणि , औचित्यम्, रसः , नाट्यकलाः , गद्यम्, पद्यम्, चम्पू , रीतिः, काव्यगुणाः, काव्यशास्त्रविनोदः इत्यादयः।
- धर्मशास्त्रम् - आचारः , व्यवहारः , प्रायश्चित्तम्, स्मृतयः , संस्कारः इत्यादयः।
- पुराणेतिहासः - महाभारतम् , रामायणम् , पुराणम्, व्यासः , भागवतम् , शान्तिपर्व , भीष्मपर्व इत्यादयः।
- व्याकरणम् - सूत्राणि , भाष्यम् , वार्तिकम् , पाणिनिः, पतञ्जलिः, वररुचिः, नागेशभट्टः , भर्तृहरिः , महाभाष्यम् , व्याकरणांशः
- शिक्षाशास्त्रम् - शिक्षा , शिक्षणम् , प्रशिक्षणम् , मनोविज्ञानम्, प्रौद्योगिकी, शिक्षादर्शनम् , समाजशास्त्रम्

* एकरूपतानयनविषयकाः अविशिष्टाः सर्वेऽपि नियमाः काले-काले सङ्क्षेपग्रन्थहारनामके व्हाट्स-एप-समूहे प्रसार्यन्ते।

मार्गदर्शनम्

आचार्यः श्रीनिवासः वरखेडी

माननीयः कुलपतिः

निवेदकः
डा. मधुकेश्वरभट्टः
निदेशकः
कार्यक्रम-प्रकाशनविभागे

संयोजकः
डा. गणेश ति. पण्डितः
सहायकनिदेशकः
कार्यक्रम-प्रकाशनविभागे